

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ
№ 91-01-7 от 06.01.2010 г.

ОТНОСНО: Отпускане и изменение на пенсиите за осигурителен стаж и възраст съгласно чл. 68 от КСО във връзка с § 9, ал. 3 от ПЗР на КСО на лица, които имат осигурителен стаж, придобит съгласно законодателството на държава, с която Република България прилага Регламент на Съвета (ЕИО) № 1408/71 или двустранен международен договор в областта на социалното осигуряване

I. Отпускане на пенсия на лица, които имат осигурителен стаж, придобит съгласно законодателството на държава, с която Република България прилага Регламент на Съвета (ЕИО) № 1408/71 или двустранен международен договор в областта на социалното осигуряване
При представено заявление за отпускане на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст с искане за ползване правата по § 9, ал. 3 от ПЗР на КСО, към което са приложени документи, удостоверяващи осигурителен стаж, придобит съгласно законодателството на държава, с която България прилага Регламент на Съвета (ЕИО) № 1408/71 или двустранен международен договор в областта на социалното осигуряване, или е деклариран такъв стаж и се установи, че:

1. Българският осигурителен стаж не е достатъчен за придобиване право на пенсия по чл. 68 от КСО и осигурителният стаж, придобит съгласно законодателството на другата държава, е потвърден от съответната компетентна институция, преценката за размера на недостигащия осигурителен стаж се извършва, като българският осигурителен стаж се сумира с потвърдения осигурителен стаж съгласно законодателството на другата държава.

2. Българският осигурителен стаж не е достатъчен за придобиване право на пенсия по чл. 68 от КСО и осигурителният стаж, придобит съгласно законодателството на другата държава, не е потвърден от съответната компетентна институция, се процедурира по следния начин:

2.1. При положение че има нередовни и/или липсващи документи за осигурителния стаж, придобит съгласно българското законодателство, същият се изяснява по съответния ред.

2.2. Едновременно се изготвя съответното искане (формуляр, писмо) до чуждия осигурителен институт за потвърждаване на чуждия осигурителен стаж.

2.3. След уточняване на българския осигурителен стаж се прави преценка на недостигащия осигурителен стаж преди потвърждаването на чуждия осигурителен стаж.

Има две възможности:

2.3.1. Само въз основа на българския осигурителен стаж на лицето не му достигат повече от 5 години за придобиване право на пенсия.

Преценката за размера на недостигащия осигурителен стаж се извършва след получаване на решението на компетентната институция на другата държава, с което потвърждава размера на осигурителния стаж, придобит

съгласно прилаганото от нея законодателство или отказва да потвърди осигурителен стаж.

При преценяване размера на недостигащия осигурителен стаж за придобиване право на пенсия българският осигурителен стаж се сумира с потвърдения осигурителен стаж съгласно законодателството на другата държава.

Когато не се потвърди осигурителен стаж съгласно законодателството на другата държава, към датата на получаване на формуляра (писмото) от чуждата компетентна институция, ако това е последният редовен документ, се извършва преценка на размера на недостигащия осигурителен стаж за право на пенсия само въз основа на българския осигурителен стаж.

2.3.2. Само въз основа на българския осигурителен стаж на лицето не му достигат до 5 години за придобиване право на пенсия.

Преценката за размера на недостигащия осигурителен стаж се извършва само въз основа на българския осигурителен стаж.

След извършената преценка се изготвя уведомително писмо (Приложение 1) и се прилага декларация по образец (Приложение 2).

Така изготвените уведомително писмо и бланката-декларация се изпращат на лицето за прилагане процедурата по уведомяване за предвидената възможност в § 9 , ал. 3 от ПЗР на КСО.

Когато лицето е избрало възможността за внасяне по банков път на цялата сума за недостигащия стаж заедно с удостоверение обр. УП-16, следва да представи и попълнената, подписана и датирана декларация по образец. След получаване на удостоверение обр. УП-16 и декларацията от лицето се постановява разпореждане, с което се отпуска пенсията за осигурителен стаж и възраст на основание чл. 68 от КСО във връзка с § 9, ал. 3 от ПЗР на КСО.

Когато лицето е избрало възможността за разсрочено плащане, съответното длъжностно лице по изплащане на пенсии изисква попълнена, подписана и датирана декларация по образец, след получаването на която изготвя погасителен план. След подписване на погасителния план от лицето и утвърждаването му с разпореждане съответното длъжностно лице по отпускане на пенсии постановява разпореждане, с което отпуска пенсията за осигурителен стаж и възраст на основание чл. 68 от КСО във връзка с §9, ал. 3 от ПЗР на КСО.

След получаване на формуляр за удостоверяване на осигурителен стаж от другата държава, с който се потвърждава стаж, придобит съгласно прилаганото от нея законодателство, при необходимост пенсията се изменя от датата на получаване на формуляра в българската компетентна институция съгласно описания в част II, т. 1.1. ред.

Следва да се има предвид, че когато лицето не е декларирало съгласие за преценка правото на пенсия само въз основа на българския осигурителен стаж и не е подписало образца на декларацията (Приложение 2), се прилага редът, посочен в 2.3.1.

II. Изменение на пенсиите за осигурителен стаж и възраст, отпуснати съгласно чл. 68 от КСО във връзка с § 9, ал. 3 от ПЗР на КСО

1.1. Изменение на пенсии, отпуснати съгласно чл. 68 от КСО във връзка с § 9, ал. 3 от ПЗР на КСО, за които със заявлението за преценка правото на пенсия лицето е представило/декларирало осигурителен стаж, придобит съгласно законодателството на държава - членка на ЕС, или държава, с която Република България прилага двустранен международен договор в областта на социалното осигуряване и които предвид представена от лицето декларация по образец (Приложение 2) са определени само за българския осигурителен стаж Когато към датата на получаване в българската

компетентна институция на формуляра от другата държава, с който се потвърждава осигурителен стаж, придобит съгласно прилаганото от нея законодателство, пенсията е отпусната:

1.1.1. При внасяне от лицето по банков път на цялата сума за недостигащия стаж или при разсрочено плащане на осигурителните вноски, крайният срок на погасяването на които към произнасянето е изтекъл, пенсията не следва да се изменя. Правото и размерът на пенсията са окончателно определени съгласно българското законодателство и потвърденият осигурителен стаж от другата държава на практика не оказва влияние.

Изключение представляват само случаите, при които се прилага Конвенцията по социалното осигуряване между Народна република България и Федеративна народна република Югославия (в сила от 1 септември 1958 г.). Тази конвенция се прилага за Сърбия, Черна гора, Босна и Херцеговина. Когато е потвърден стаж от компетентните институции на тези държави, във всички случаи пенсията се изменя, като се определя пропорционална част за сметка на Република България.

1.1.2. При разсрочено плащане на осигурителните вноски, крайният срок на погасяването на които към произнасянето не е изтекъл, пенсията следва да се измени от датата на получаване в българската компетентна институция на формуляра от другата държава, с който се потвърждава чуждият осигурителен стаж.

Удържаните осигурителни вноски по погасителния план до датата на изменението на пенсията не следва да се възстановяват на лицето. На възстановяване подлежат само удържаните осигурителни вноски след датата на изменение на пенсията.

Когато след потвърждаване на чуждия осигурителен стаж се установи, че:

а) няма недостигащ осигурителен стаж:

- длъжностното лице по отпускане на пенсии издава разпореждане за изменение на пенсията с новите доказателства на основание чл. 68 и чл. 99, ал. 1, т. 1 от КСО и чл. 45 и 46, ал. 2 от Регламент на Съвета (ЕИО) № 1408/71 и/или съответните разпоредби от действащите двустранни международни договори, в което от датата на получаване на формуляра от другата държава, с който се потвърждава чуждият осигурителен стаж, размерът на пенсията се изчислява, както следва:

• за общия осигурителен стаж, след което се определя пропорционалната част за сметка на Република България – при прилагане на:

- Регламент на Съвета (ЕИО) № 1408/71;

- Конвенция по социалното осигуряване между Народна република България и Федеративна народна република Югославия (в сила от 1 септември 1958 г.);

- Договор между Република България и Република Молдова за социално осигуряване (в сила от 01.09.2009 г.).

• само за българския осигурителен стаж, като се спазва разпоредбата на чл. 48, ал. 2 от НПОС – при прилагане на двустранните международни договори, разпоредбите на които предвиждат пряко изчисление на пенсията.

- изплатените в повече суми за пенсия се събират от лицето по съответния ред на основание чл. 114 от КСО във връзка с чл. 12, ал. 5 от НПОС и се постановява прекратяване на удържката;

б) има нова (по-малка) продължителност на недостигащия осигурителен стаж:

- длъжностното лице по отпускане на пенсии, издава разпореждане за изменение на пенсията с новите доказателства на основание чл. 68 и чл. 99, ал. 1, т. 1 от КСО и чл. 45 и 46, ал. 2 от Регламент на Съвета (ЕИО) №

1408/71 и/или съответните разпоредби от действащите двустранни международни договори, в които от датата на получаване на формуляра от другата държава, с който се потвърждава чуждият осигурителен стаж, размерът на пенсията се изчислява, както следва:

- за общия осигурителен стаж, след което се определя пропорционалната част за сметка на Република България – при прилагане на:
 - Регламент на Съвета (ЕИО) № 1408/71;
 - Конвенция по социалното осигуряване между Народна република България и Федеративна народна република Югославия (в сила от 1 септември 1958 г.);
 - Договор между Република България и Република Молдова за социално осигуряване (в сила от 01.09.2009 г.); само за българския осигурителен стаж, като се спазва разпоредбата на чл. 48, ал. 2 от НПОС – при прилагане на двустранните международни договори, разпоредбите на които предвиждат пряко изчисление на пенсията;
 - изплатените в повече суми за пенсия се събират от лицето по съответния ред на основание чл. 114 от КСО във връзка с чл. 12, ал. 5 от НПОС;
 - съгласно реда, установен с предходни указания на ГД „Пенсии“, се изготвя нов погасителен план.

В разпореждането се посочва новата продължителност на недостигащия осигурителен стаж, която се определя, като размерът на недостигащия осигурителен стаж към датата на отпускане на пенсията се намали с размера на потвърдения чужд осигурителен стаж. При преценката се взема предвид само потвърденият чужд осигурителен стаж до началната дата на пенсията.

В мотивите на разпореждането се посочва, че с чуждия осигурителен стаж, придобит до началната дата на българската пенсия, от датата на получаване на потвърдението му е определена нова продължителност на недостигащия осигурителен стаж. Отбелязва се процентът на осигурителната вноска към датата на отпускане на пенсията и общата сума на осигурителните вноски за новата продължителност на недостигащия осигурителен стаж.

В случай че има потвърден чужд осигурителен стаж, придобит след началната дата на българската пенсия, същият се зачита като ново доказателство след пенсионирането и българската пенсия се изменя с целия потвърден чужд стаж (до и след начална дата на пенсията) само ако компетентната институция на другата държава е отпуснала пенсия. Изменението се извършва от датата на отпускане на чуждата пенсия, а не от датата на получаване на формуляра от другата държава, с който се потвърждава чуждият осигурителен стаж.

Такова изключение по отношение датата на изменение на българската пенсия с потвърдения чужд осигурителен стаж има само в случай, че са изпълнени кумулативно следните 3 условия:

- има потвърден чужд осигурителен стаж, придобит след началната дата на българската пенсия;
- чуждата компетентна институция е отпуснала пенсия;
- началната дата на чуждата пенсия е след началната дата на българската пенсия и преди датата на получаване на чуждия формуляр.

В този случай българската пенсия се изменя от началната дата на чуждата пенсия с целия потвърден чужд стаж (до и след начална дата на българската пенсия), като към горепосочените основания се добавят и чл. 49 от Регламент на Съвета (ЕИО) № 1408/71 и съответните разпоредби от двустранните международни договори.

Пример: Отпусната е лична пенсия за ОСВ по чл. 68, ал. 1-3 от КСО във

връзка с § 9, ал. 3 от ПЗР на КСО от 02.03.2009 г. Със заявлението за преценка правото на пенсия лицето е представило документи, удостоверяващи осигурителен стаж, придобит съгласно гръцкото законодателство. Към датата на заявлението гръцкият осигурителен стаж не е потвърден от гръцката компетентна институция. Преценката за размера на недостигащия осигурителен стаж е извършена само въз основа на българския осигурителен стаж, предвид изрична декларация от лицето за такава преценка. Определен е размер на недостигащия осигурителен стаж 04 години 04 месеца 04 дни, съответната удръжка със срок на погасяване 01.12.2012 г.

С формуляри Е 205 и Е 210, постъпили в НОИ на 01.12.2009 г., гръцката компетентна институция е потвърдила за лицето общ осигурителен стаж, придобит съгласно прилаганото от нея законодателство – 03 години 05 месеца и 00 дни, от който до началната дата на българската пенсия – 03 години 00 месеца 00 дни, и след тази дата – 00 години 05 месеца и 00 дни, и е уведомила, че считано от 02.08.2009 г. е отпуснала гръцка пенсия. В конкретния случай българската пенсия следва да се измени считано от 02.08.2009 г., като от тази дата се определи за недостигащ осигурителен стаж 01 година 04 месеца и 04 дни (04 г. 04 мес. 04 дни – 03 г. 00 мес. 00 дни), а при определяне размера на пенсията - теоретичен (за общия осигурителен стаж – български и гръцки) и българската пропорционална част се вземе предвид целият гръцки осигурителен стаж (преди и след началната дата на българската пенсия) - 03 години 05 месеца и 00 дни. Когато след потвърждаване на чуждия осигурителен стаж се установи, че към датата на отпускане на пенсията на основание чл. 68 от КСО във връзка с § 9, ал. 3 от ПЗР на КСО, лицето е упражнявало трудова дейност, която е основание за осигуряване в другата държава, следва да се преценява добросъвестността на лицето. В случай че лицето е недобросъвестно, разпореждането за отпускане на пенсията и последващите разпореждания се отменят, изплатените в повече суми се събират от лицето по съответния ред на основание чл. 114, ал. 1 от КСО. Във връзка със заявлението на лицето, с което е представило/декларирало чужд осигурителен стаж се извършва нова преценка на правото на пенсия.

1.2. Изменение на пенсии, отпуснати съгласно чл. 68 от КСО, във връзка с § 9, ал. 3 от ПЗР на КСО, когато допълнително (не едновременно със заявлението за отпускане) е представен осигурителен стаж, придобит съгласно законодателството на държава - членка (ДЧ) на ЕС, или държава, с която Република България прилага двустранен международен договор. При подадени документи за изменение на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст, отпусната на основание § 9, ал. 3 от ПЗР на КСО, които удостоверяват осигурителен стаж, придобит съгласно законодателството на държава, с която България прилага Регламент на Съвета (ЕИО) № 1408/71, и/или държава, с която България прилага двустранен международен договор в областта на социалното осигуряване, както и при деклариран от лицата такъв стаж се процедира, както следва:

- изготвя се съответното искане (формуляр, писмо) до чуждия осигурителен институт за потвърждаване на чуждия осигурителен стаж;
- преценката за размера на недостигащия осигурителен стаж се извършва след получаване на формуляра/решението на компетентната институция на другата държава за потвърждаване размера на осигурителния стаж, придобит съгласно прилаганото от нея законодателство или отказа да потвърди осигурителен стаж съгласно описания в част II, т. 1.1. ред. Във всички случаи при отпускане и изменение на пенсии, определени на основание чл. 68 от КСО във връзка с § 9, ал. 3 от ПЗР на КСО, следва да се съблюдават указанията, дадени с писма на ГД „Пенсии“.

Постановените разпореждания до датата на получаване на настоящите указания не следва да се преразглеждат.

Директор: (п)
(не се чете)